

Anuari 2021

Fundació Dr. Antoni Esteve

Agraïments

La Fundació Dr. Antoni Esteve desitja expressar el seu agraïment a totes aquelles persones que han col·laborat en aquestes i anteriors activitats organitzades, per la seva aportació i per contribuir a mantenir un elevat grau de qualitat tant en el desenvolupament de cada activitat específica com en les publicacions generades.

© 2022, Fundació Dr. Antoni Esteve
Passeig de la Zona Franca, 109. 08038 Barcelona
Telèfon: 93 433 53 20
fundacion@esteve.org
www.esteve.org

Segueix-nos a:

Composició i impressió: Addenda
Dipòsit legal: B. 7.690-2011

DR. ANTONI ESTEVE
FUNDACIÓ

La Fundació Dr. Antoni Esteve nasqué per honorar la figura d'aquest farmacèutic, investigador i emprenedor, centrant-se específicament en un element fonamental de la seva personalitat: l'amor i el respecte per la ciència. Establerta pels seus fills el 1982, la Fundació és una institució sense ànim de lucre que orienta la seva activitat cap a la ciència en general i la farmacoteràpia en particular.

El Dr. Antoni Esteve i Subirana nasqué a Manresa el 1902. Llicenciat en Farmàcia, fou el cinquè apotecari d'una nissaga de farmacèutics d'aquesta ciutat. Començà preparant especialitats medicinals a la rebotiga de la seva farmàcia, però el creixement d'aquesta activitat, juntament amb el seu saber científic, el seu esperit industrial i l'entusiasta

col·laboració de la seva esposa, el van dur a fundar, el 1929, la que seria una important empresa farmacèutica.

La Fundació promou la comunicació entre els professionals mitjançant l'organització de simposis internacionals, taules rodones i grups de discussió. A la vegada, també contribueix a difondre el treball científic de qualitat atorgant cada dos anys el Premi de Recerca Fundació Dr. Antoni Esteve al millor article sobre farmacologia publicat per autors espanyols.

Des de la Fundació també es promou la comunicació científica a través de diferents publicacions. Les *Monografies Dr. Antoni Esteve* resumeixen els continguts de les taules rodones, i els *Quadern de la Fundació Dr. Antoni Esteve*

aborden temes molt diversos sobre el món de la ciència. Les seves activitats també es reflecteixen en articles en revistes científiques. Per últim, la col·lecció *Pharmacotherapy Revisited* reproduïx aquells articles que, segons el criteri de científics de prestigi, han estat clau per al desenvolupament d'alguna disciplina de la farmacoteràpia.

Per altra banda, els cursos de la Fundació Dr. Antoni Esteve pretenen potenciar competències que no estan suficientment cobertes en els programes de grau universitari. Aquests cursos s'organitzen en la seva majoria a Espanya, però també a l'estranger. Una activitat a mig camí entre la docència i la comunicació científica són els *Meet the expert*, trobades entre un científic estranger d'especial renom en el seu camp de treball i un grup restringit d'investigadors espanyols.

Finalment, però no menys important, en aquestes activitats la Fundació col·labora amb una gran diversitat de professionals biosanitaris i comparteix projectes amb universitats, hospitals, societats científiques, altres institucions de recerca i organismes que donen suport a la recerca.

Índex

6
8
10
14

16
20
22
22
22
23
23
23
23
24
24
24
24
25
25
26
28
30
32
33
33
33
34
34
35
35
36
40
42
44
46

Presentació

La fundació en xifres

Premi de Recerca Fundació Dr. Antoni Esteve

Entrevista a Guadalupe Sabio i Antonia Tomás, Guanyadores del Premi de Recerca Fundació Dr. Antoni Esteve 2021

Catalan Physicians' Contributions to Medicine

Periodisme científic d'excel·lència 2021

Nous cursos en línia

- Com redactar un article científic

- Writing for the biomedical sciences

- How to improve your scientific presentations

- Com realitzar presentacions orals en biomedicina

- Com divulgar el teu projecte científic en un vídeo per a xarxes socials

Tornen els cursos presencials

- Com redactar un article científic

- How to improve your scientific presentations

- El científic davant els mitjans de comunicació

- Com divulgar el teu projecte científic en un vídeo per a xarxes socials

Cicle de cinema i bioètica

La ciència segons Forges

Converses de salut

Tallers escolars sobre medicaments

Sessió en línia

- Com redactar un informe mèdic

- La importància de la comunicació científica

- El futur de les publicacions científiques després de la COVID-19

- Com millorar la redacció científica durant l'era COVID

- Els congressos de metges i biòlegs de llengua catalana

- Estudi sobre usos lingüístics en l'assistència sanitària

La ciencia en las series de televisión

La ciencia impaciente durante la COVID-19

Publicacions periòdiques

Activitats i publicacions 2021

El 2022

Antoni Esteve Cruella

President de la Fundació
Dr. Antoni Esteve

Presentació

Quan semblava que el 2021 ens concedia un respir després de la devastadora irrupció de la COVID-19 en les nostres vides, la realitat ens ha seguit reptant com a societat i com a institució. Tanmateix, l'arribada de les anhelades vacunes, després d'una fita científica sense precedents, ha dibuixat un panorama completament diferent. La ciència, un cop més, permet combatre, i més que probablement superar, la crisi més profunda que ha amenaçat la humanitat en les últimes dècades.

Aquest ha estat un any complicat, hem hagut de fer front a tot tipus de situacions, gens senzilles ni previsibles, algunes dins del capítol de la pura fantasia però, això sí, amb la certesa de què les úniques respostes possibles les trobaríem en la recerca científica.

Seguint aquest camí, promovent la recerca de qualitat i promocionant l'interès per la ciència a la societat, la Fundació Dr. Antoni Esteve ha mantingut la seva trajectòria i saber fer, sempre trobant la manera original i eficient d'arribar a qualsevol racó que ens proposéssim, tot i les condicions adverses.

Des de la perspectiva interna de govern, per a la Fundació ha estat un any especialment rellevant, ja que s'ha completat el relleu generacional en el seu Patronat, que va començar

fa uns anys amb la meua incorporació com a patró, i s'ha consumat recentment amb la incorporació de Laura Gil Vernet i Jordi Esteve, reemplaçant en el Patronat a Montserrat Esteve, Joan Esteve i Joaquim Targa, i obrint així el camí a una nova etapa que ara comença, amb grans dosis de motivació, compromís i il·lusió. Aquest Patronat, amb l'ajuda del seu secretari, Jorge León, assumeix el compromís de vetllar per la missió de la Fundació que els nostres antecessors, patrons fundadors, van establir en el seu moment i, mitjançant la dedicació i l'esforç, aconseguir preservar el prestigi i reconeixement d'aquesta institució.

Voldria aprofitar aquesta oportunitat per agrair efusivament a Montserrat, Joan i Joaquim la dedicació prestada a la Fundació al llarg de tants anys, sempre fruit de la seva confiança i admiració per la feina ben feta, per la fe en la innovació com a eix fonamental de progrés i pel reconeixement a la persona del Dr. Antoni Esteve i Subirana com a figura exemplar i referent de les ciències farmacològiques, emprenedor i home de país.

És per això que, juntament amb l'equip tècnic i científic de la Fundació, des del Patronat treballem mà a mà, dia a dia, per establir les bases sobre les quals es recolzarà la Fundació Dr. Antoni Esteve en

aquesta nova etapa: el coneixement, la formació i la divulgació. Un coneixement sobre la recerca de medicaments recolzat pels millors professionals científics. Una formació especialment enfocada als més joves. I una divulgació per seguir apropant la ciència a la societat. Saber, aprendre i compartir seran els tres grans pilars sobre els quals aquesta institució desenvoluparà el seu programa en aquest nou any 2022, sempre en busca del rigor, l'excel·lència i la innovació.

Des de les pàgines d'aquest anuari, que recull totes les activitats dutes a terme des de la Fundació Dr. Antoni Esteve durant el 2021, vull agrair l'equip de la Fundació pel seu compromís amb el rigor i responsabilitat que descriuen totes i cadascuna d'aquestes actuacions.

Juntament amb els nous membres del Patronat, Jordi Esteve i Laura Gil-Vernet, i en representació de la gran família Esteve, ja en la seva tercera generació, estic convençut que seguirem honorant la memòria del nostre avui, el Dr. Antoni Esteve i Subirana, seguint la seva pròpia estela, la de la curiositat i la dedicació per l'avenç científic, el reconeixement de la societat als fruits de la recerca i el benefici que això suposa per a la salut i benestar de la ciutadania.

La Fundació en xifres

DISTRIBUCIÓ DE LES ACTIVITATS REALITZADES PER LA FUNDACIÓ DR. ANTONI ESTEVE EL 2021 (N=162)

		N
Activitats presencials/ en línia	Taules rodones, jornades i conferències	17
	Seminaris de formació	13
	Tallers a les escoles	10
	Presentacions de llibres	4
	Premi de Recerca	1
	Altres	5
	Total activitats presencials/en línia	50
Publicacions	Pròpies	
	Articles	17
	Audiovisuals	9
	Material divulgatiu	3
	Quaderns	2
	Llibre format especial	1
	Col·laboracions	
	Nosotras respondemos	31
	Red Científicas Comunicadoras	19
	Escepticemia	12
	Audiovisuals	4
	Articles i altres	5
	Llibres	2
	Total publicacions	105
	Projectes	Total projectes

GRAU D'INICIATIVA DE TOTES LES ACTIVITATS (N=162)

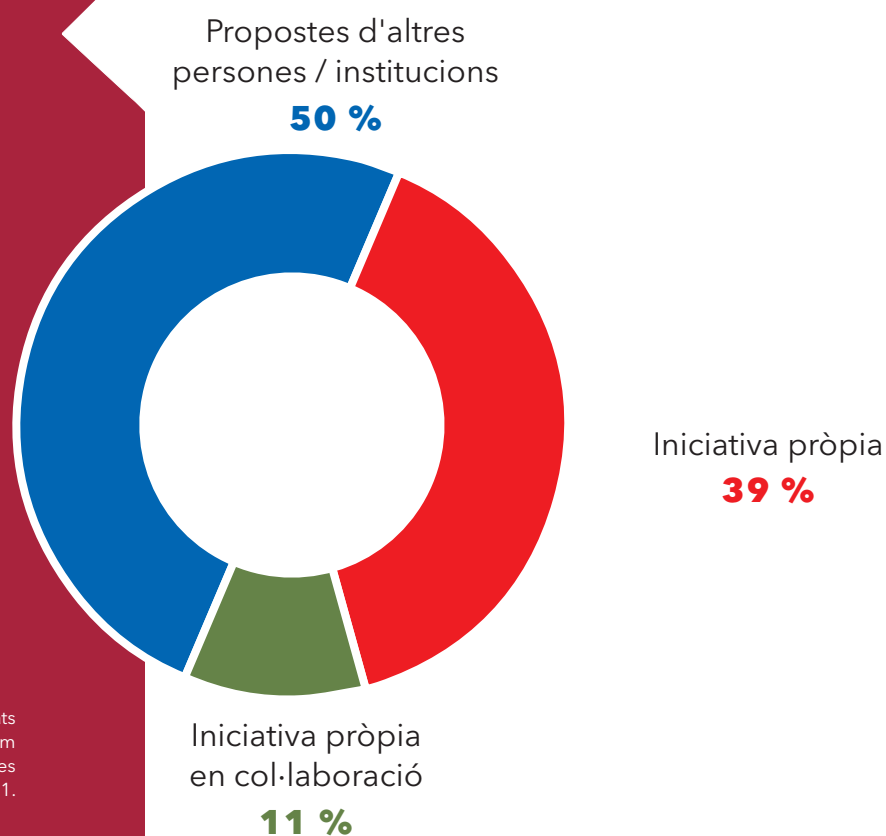

Figura 1. Grau d'iniciativa de les activitats -tant presencials o en línia n=50 com publicacions n=105 i projectes n=7- realitzades per la Fundació Dr. Antoni Esteve el 2021.

PROJECCIÓ DE TOTES LES ACTIVITATS (N=162)

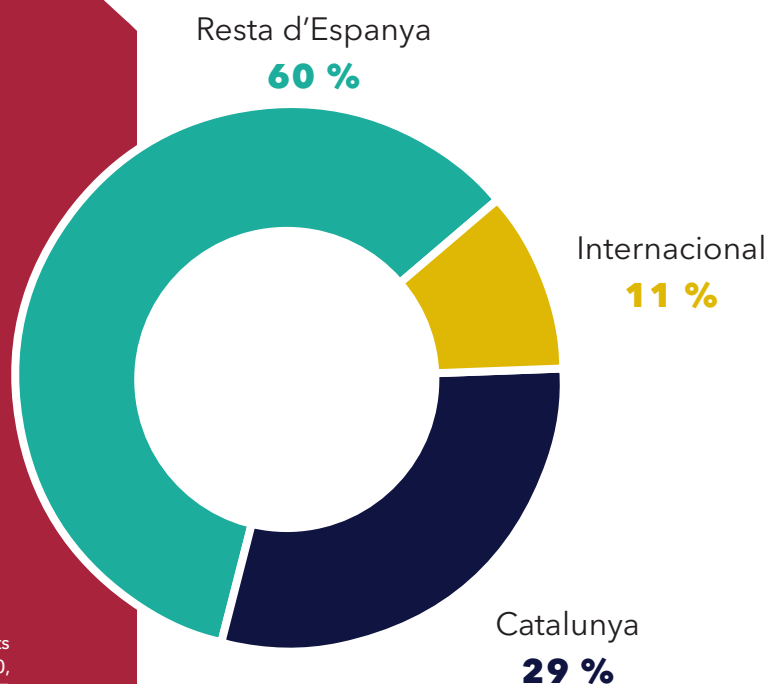

Figura 2. Projecció de les activitats -tant presencials o en línia n=50, com publicacions n=105 i projectes n=7 realitzades per la Fundació Dr. Antoni Esteve el 2021.

ABAST DE TOTES LES ACTIVITATS (PERSONES IMPLICADES) (N=162)

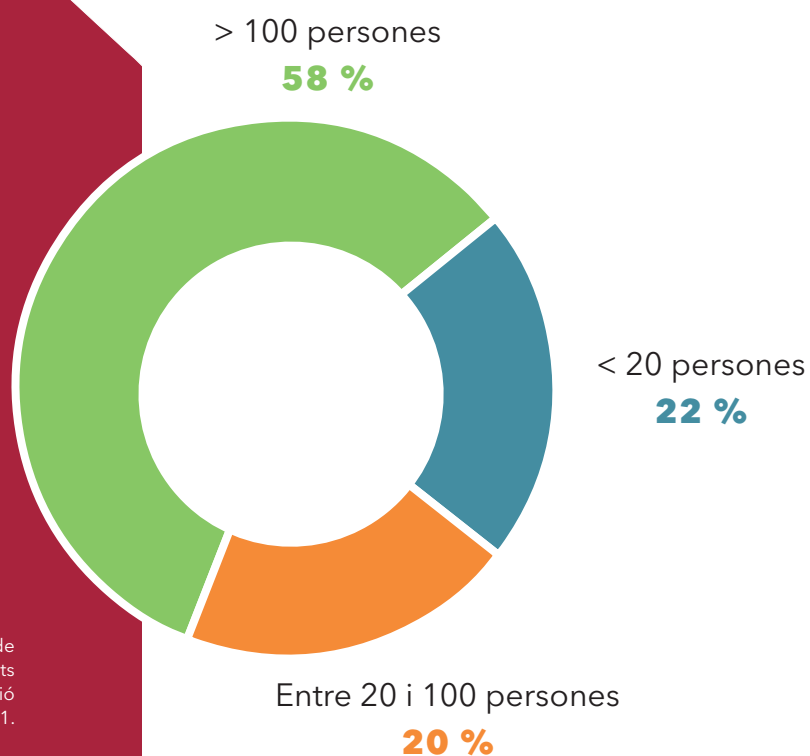
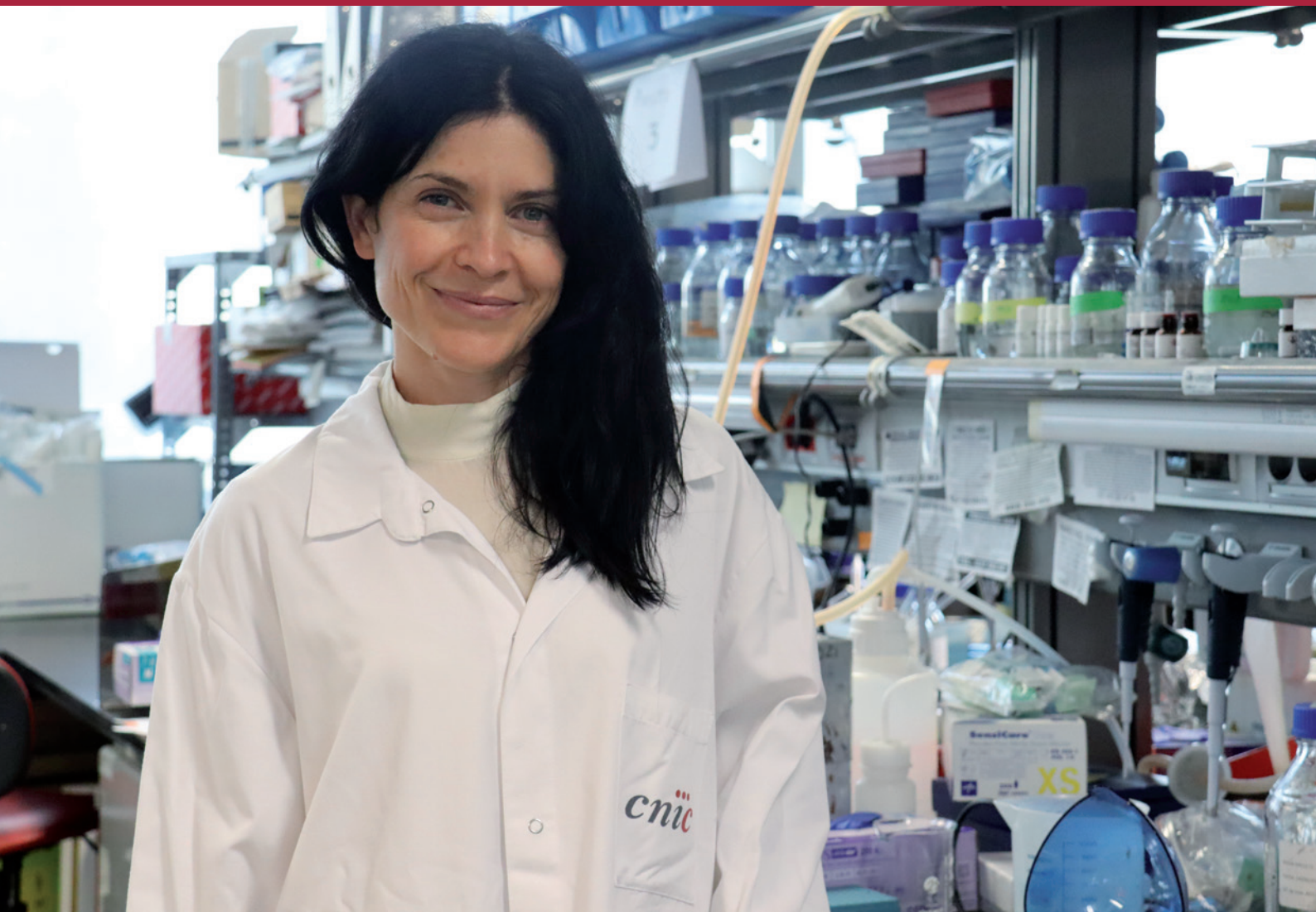

Figura 3. Distribució segons el nombre de persones implicades en les 162 activitats realitzades per la Fundació Dr. Antoni Esteve el 2021.

Premi de Recerca

Fundació

Dr. Antoni Esteve

Antonia Tomás Loba

EL GUARDÓ RECAU AQUEST ANY EN EL CNIC PEL DESCOBRIMENT D'UNA PROTEÏNA IMPLICADA EN EL PRINCIPAL CÀNCER DE FETGE

El grup de recerca guardonat, a la seu del CNIC

El 2019, un grup del Centro Nacional de Investigaciones Cardiovasculares publicava a la revista *Nature* dades rellevants al voltant de la implicació de la proteïna p38gamma en el desenvolupament del principal tipus de càncer primari de fetge. Es tracta

del carcinoma hepatocel·lular, que afecta més d'un milió de persones a l'any a tot el món i pel qual actualment es disposa de poques opcions farmacològiques.

El tribunal internacional que cada dos anys concedeix el Premi de

Recerca Fundació Dr. Antoni Esteve ha considerat aquest article científic com la publicació farmacològica més important publicada per un autor espanyol entre 2019 i 2020. **Antonia Tomás Loba**, primera autora de l'article, i **Guadalupe Sabio**, directora del grup, van rebre aquest

Fèlix Bosch, Guadalupe Sabio, Antonia Tomás i Vicente Andrés

Guadalupe Sabio i Antonia Tomás

Antonia Tomás, durant la seva presentació al lliurament del guardó

guardó el 19 d'octubre de 2021 en el Auditori del CNIC, on també van assistir el **Vicente Andrés**, Director de Recerca Bàsica del CNIC, i el **Fèlix Bosch**, Director de la Fundació Dr. Antoni Esteve.

L'article *p38 γ is essential for cell cycle progression and liver tumorigenesis* no només descobreix com la proteïna p38gamma està relacionada amb la divisió cel·lular en el fetge sinó que també ha estudiat en ratolins que passava quan se'ls induïa químicament el càncer de fetge amb o sense aquesta proteïna. «Tant si faltava aquesta proteïna com si es bloquejava la seva activitat amb un fàrmac, vam aconseguir retardar el desenvolupament del tumor», assenyala Tomás Loba. «Aquests resultats es podrien extrapolar a les persones, ja que hem vist que la p38gamma està augmentada en mostres humanes de pacients amb càncer hepàtic», explica Guadalupe Sabio, directora d'aquest grup de recerca del CNIC.

«Aquest descobriment és d'una gran importància mèdica perquè identifica a p38gamma com un objectiu prometedor per al tractament del càncer de fetge. Els resultats es van obtenir utilitzant una excel·lent combinació d'enfocaments farmacològics i genètics per estudiar el paper de p38gamma. L'anàlisi es va realitzar utilitzant tecnologies d'avantguarda en biologia cel·lular i molecular, imatges i biologia computacional», explica **Sabine Werner**, de l'Escola Politècnica Federal de Zurich i membre del

jurat del Premi de Recerca Fundació Dr. Antoni Esteve juntament amb **Xavier Guitart**, del National Institute of Drug Abuse a Estats Units, i **Fèlix Bosch**, director de la Fundació Dr. Antoni Esteve.

«L'estudi, per tant, ofereix una contribució fonamental a la nostra comprensió de la progressió del cicle cel·lular en el fetge malalt i en regeneració i obre noves vies per al tractament del càncer de fetge», conclou Sabine Werner.

Els membres del jurat internacional del Premi de Recerca Fundació Dr. Antoni Esteve també han volgut reconèixer amb

una menció honorífica l'article publicat el 2019 a la revista *Nature Metabolism* pel grup del Instituto de Investigación Sanitaria de Santiago i la Universitat de Santiago de Compostela, que coordinen **Rubén Nogueiras** i **Luisa Seoane**, en què descobreixen el mecanisme mitjançant el qual alguns fàrmacs que s'utilitzen per al tractament d'altres malalties disminueixen també el pes corporal. Aquesta menció honorífica se suma al Premi de Recerca Fundació Dr. Antoni Esteve que ja va rebre l'equip de Nogueiras el 2017 per demostrar l'eficàcia d'un fàrmac per a la diabetis en la reducció de pes.

Aquest és el dissetè lliurament del Premi de Recerca Fundació Dr. Antoni Esteve, que es concedeix al millor treball de farmacologia publicat per un autor espanyol en els últims dos anys en qualsevol dels seus aspectes (disseny, síntesi, desenvolupament galènic, avaluació clínica o de laboratori, ús, etcètera).

La difusió

Entrevista a Guadalupe Sabio i Antonia Tomás, guanyadores del Premi de Recerca Fundació Dr. Antoni Esteve 2021

Quin és el paper que exerceix la proteïna p38gamma en el desenvolupament d'aquest tipus de càncer hepàtic?

Guadalupe Sabio: El que nosaltres descobrim és que p38gamma s'activa quan la cèl·lula té un estrès. Aquest estrès, en alguns casos, és un desencadenant de càncer hepàtic ja que produirà un augment de la proliferació cel·lular, és a dir, que les cèl·lules es comencin a multiplicar. És aquesta p38gamma que s'activa la que controla la proliferació cel·lular, aquest augment del nombre de cèl·lules que al final desencadenarà un tumor.

Quina novetat suposa per al seu tractament i per què és tan important aquesta troballa?

Antonia Tomás: És important perquè el treball que vam realitzar posa a la proteïna p38gamma en el mapa del cycle cel·lular, que és el procés que regula la divisió cel·lular, que està molt establert i conegut, i la situa com un actor important de regulació. Sabent on actua p38gamma podem anar directament a aquest punt, buscant dianes, que també

hem descrit en l'article, i buscant drogues específiques per a aquesta diana. La innovació és que p38gamma és un actor principal de regulació del cycle cel·lular i de la proliferació.

Com es podria actuar per inhibir la proteïna p38gamma i retardar així el desenvolupament d'aquests tumors hepàtics?

Guadalupe Sabio: p38gamma té l'avantatge de que s'activa per estrès, a diferència d'altres coneguts que controlen cycles cel·lulars. Fins ara s'havia parlat del control del cycle cel·lular com un control fisiològic, és a dir, que les teves cèl·lules s'han de dividir constantment. Si inhibim aquestes proteïnes que controlen el cycle cel·lular fisiològic de la teva cèl·lula, inhibim la proliferació desencadenada per cèl·lules tumorals però també les teves cèl·lules de l'intestí, la pella, totes les cèl·lules del teu cos que s'han de reproduir contínuament. Quin avantatge té p38gamma? Que només actua quan el promotor d'aquesta divisió no és fisiològic sinó un dany. Si inhibeixes

p38gamma estàs sent una mica més específic en el tipus de proliferació que ataqués. En aquest estudi avaluem inhibidors coneguts de p38gamma però des d'aquest moment fins ara estem intentant desenvolupar nous inhibidors que siguin més específics d'aquesta diana, ja que aquesta capacitat que té d'actuar només quan la proliferació no és fisiològica podria ajudar a ser una mica més específic enfront la proliferació que apareix en tumors.

L'article es va publicar a Nature el 2019. En quin punt es troba ara aquesta investigació?

Guadalupe Sabio: Doncs estem intentant estudiar una mica més quina funció té p38gamma en la fisiologia normal del nostre organisme perquè això ens ajudarà a saber quins efectes secundaris podria tenir un inhibidor que anés a tot l'organisme. Una altra de les vies principals en què estem treballant és desenvolupar nous inhibidors, ja que necessitem nous inhibidors d'aquesta kinasa per poder portar-ho a la clínica. Ara mateix estem col·laborant amb una fundació gallega. Ja tenim alguns inhibidors i

estem començant a provar-los en ratolins. Però és una investigació lenta.

Sabem que el resultat d'aquesta investigació ha estat molt complex d'obtenir i que s'ha hagut d'abordar des de molt diversos enfocaments. Com resumiríeu el procés d'obtenció d'aquests resultats?

Antonia Tomás: La paraula que millor ho defineix és la passió. S'ha de tenir molta passió per la ciència, pel descobriment, pel coneixement, un equip meravellós de treball, una cap que tenia molt clar el que li rondava pel cap i uns col·laboradors meravellosos. Això és el que ens ha permès que sigui un article científic tan complet, que ha proporcionat un estudi del paper de p38gamma en el control del cicle cel·lular, o de la proliferació del càncer de fetge, des de molts punts de vista: un punt de vista més clínic, d'estudis bioinformàtics, models de ratolí i fins i tot més experiments que no han quedat reflectits en l'article publicat, ja que han estat set anys de feina. Però la clau ha estat una gran passió i un gran equip de treball.

Guadalupe Sabio: I una gran perseverança, ja que Antonia té una perseverança infinita. Una capacitat de resiliència, de caure i tornar-se a aixecar, de rebre crítiques que no són fàcils de resoldre, perquè a més nosaltres no veníem d'aquest camp. Nosaltres som més del camp fisiològic. Endinsar-te en un camp completament nou i descobrir quelcom tan important sempre és molt difícil. Però la passió d'Antonia per la ciència és infinita.

Antonia Tomás: Guadalupe també ha estat molt perseverant i molt inspiradora. Quan veus que el teu referent en el laboratori no decau ajuda molt. Quan tens una hipòtesi, creus en ella i quan realment hi ha indicis que la verifiquen, hi segueixes treballant, per molt que et diguin els revisors i experts en el camp. La passió, per descomptat, és multiplica.

Fins a quin punt ha estat important la col·laboració entre diferents centres de recerca?

Guadalupe Sabio: Ha estat facilíssim col·laborar amb tots aquells que han treballat en aquest estudi, des de la química computacional, de la qual nosaltres no en teníem ni idea, fins a la col·laboració amb els metges dels hospitals. Sempre hi han estat per ajudar-nos. També la col·laboració amb el CNIO, on estaven els experts en el cicle cel·lular establerts i els quals teníem físicament al costat. Aquest és un dels avantatges de que hi hagi recerca a Espanya. És tan difícil col·laborar amb gent que està molt lluny i tan fàcil quan estan a prop i poder interactuar-hi. Es necessita molta més massa crítica en ciència a Espanya per a que treballs en col·laboració siguin possibles perquè al final la col·laboració s'aconsegueix en el dia a dia. Per això és fonamental crear un teixit de recerca a Espanya, amb gent jove, amb gent que tingui energia i donar-los recolzament, donar-los diners, perquè al final estem competint amb cotxes minis contra Ferraris.

Per últim, com ha estat acollit el Premi de

Recerca Fundació Dr. Antoni Esteve?

Antonia Tomás: Quan Guadalupe m'ho va dir... És com la culminació d'un treball, d'un esforç, d'un equip, d'una passió, de moltes hores de laboratori i de molt sacrifici. Això és com un somriure a la ciència. També és una abraçada a tanta feina, a tant esforç. Quan em vaig assabentar de la notícia no vaig saber com reaccionar. Després ho vas metabolitzant i dius «què maco va ser treballar-hi i què maco que acabi d'aquesta manera».

Guadalupe Sabio: A més, va ser molt esforç. Crec que aquest premi també és un reconeixement a Antonia, ara que comença la seva etapa independent. Que es visibilitzin aquestes cares més joves, aquesta nova esperança per a la ciència a Espanya, aquests nous grups. Espero que li obri portes per a més finançament perquè al final sense això els científics no podem fer res. Aquest tipus de premis almenys et posen en el mapa de la ciència espanyola i crec que serà molt important per a la seva carrera.

Catalan physicians' contributions to medicine

PRESENTEM AMB EL CONSELLER ARGIMON UN LLIBRE QUE DESTACA LA CONTRIBUCIÓ DELS METGES CATALANS EN LA HISTÒRIA DE LA MEDICINA

VEURE A

Gimbernat, Barraquer, Trueta, Brugada... En medicina, és comú denominar signes físics, síndromes o malalties amb el nom d'aquelles personalitats que les van descriure per primera vegada. És el que es coneix com a epònims. La Fundació Dr. Antoni Esteve va presentar el llibre en anglès *Contribució dels*

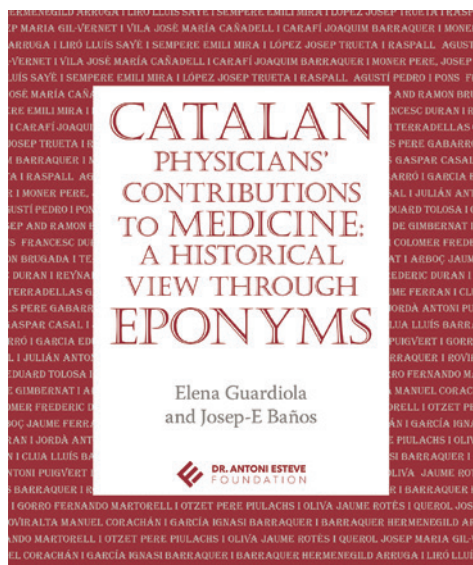
metges catalans a la història de la medicina. Una visió a través dels epònims en un acte que va tenir lloc el 20 d'octubre de 2021 a les 19 hores a la històrica Sala Gimbernat de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya amb la presència del Conseller de Salut de la Generalitat de Catalunya, el **Josep Maria Argimon**, i els dos autors del llibre: la

Elena Guardiola, membre de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya, i el **Josep-Eladi Baños**, rector de la Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya.

A la presentació també van intervenir el President de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya, el **Josep A. Bombí**; el

ELENA GUARDIOLA / JOSEP-ELADI BAÑOS

DESCARREGA-TE'LA

President de L'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears, el **Joan Sala**, i el President de la Fundació Dr. Antoni Esteve, el **Antoni Esteve**.

Després de recopilar un centenar de contribucions de metges catalans a la història de la medicina al llarg de vint anys, Elena Guardiola i Josep-Eladi Baños han seleccionat en aquest nou llibre, i en anglès, els epònims mèdics associats al nom de 26 rellevants metges catalans. Epònims com la síndrome dels Brugada o el lligament de Gimbernat, els orígens dels quals apareixen en aquesta publicació juntament amb la biografia i la tasca de les personalitats mèdiques que els van originar.

Per realitzar aquesta tasca, els autors han cercat bases de dades bibliogràfiques que els han permès consultar gran quantitat de catàlegs digitals catalans i d'arreu del món. La revisió d'aquests llibres ha servit per trobar aquesta selecció d'epònims mèdics d'origen català i per recopilar informació biogràfica sobre la persona homònima. El llibre pretén reflectir el context i el rerefons històric

en què es van originar els diferents epònims.

La importància real dels epònims catalans en la història de la medicina varia molt. És per això que aquest llibre vol reconèixer tant els àmpliament coneguts com els que no. El lligament Gimbernat, per exemple, es troba en textos d'anatomia, el mètode Trueta va ajudar a salvar moltes vides i les tècniques Barraquer han ajudat a moltes persones a recuperar la seva visió. L'últim exemple important és la síndrome de Brugada, un terme que ja és present en més de 5.000 referències a la base de dades PubMed.

Entre els epònims menys coneguts hi ha, per exemple, el mètode Duran, que deu el nom a Frederic Duran i Jordà, el metge que va idear aquest mètode i que va permetre fer transfusions "remotes" durant la Guerra Civil espanyola, obrint la possibilitat als bancs de sang, una contribució molt important que malauradament no s'havia reconegut fins fa uns anys.

«Aquesta selecció ajuda a pintar un quadre, encara que incomplet, de la història de la medicina a

Catalunya», expliquen els autors. «Els epònims ens fan retrocedir en el temps i, en utilitzar-los, rendim homenatge a aquells que van contribuir al desenvolupament de la ciència mèdica en el seu dia. Esperem que aquest llibre ens ajudi a apreciar aquestes grans figures de la història de la ciència, algunes de les quals són ben reconegudes i d'altres menys», conclouen.

El llibre també es va presentar el 9 de desembre a la Sala de la Columna de l'Ajuntament de Vic, amb la presència d'**Anna Ribas**, presidenta de la delegació a Osona del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona; **Fèlix Bosch i Llnoch**, Director de la Fundació Dr. Antoni Esteve; **Lluís Guerrero i Sala**, Director de Gimbernat. Revista d'història de la medicina i de ciències de la salut i Director de l'Arxiu Històric de Ciències de la Salut Simeó i Selga del COMB; i **Ramon Pujol i Farriols**, Degà de la Facultat de Medicina de la UVic-UCC.

Josep A. Bombí

Joan Sala

Antoni Esteve

Antoni Esteve, durant la seva introducció

Josep Maria Argimon

Elena Guardiola, durant la presentació

Josep-Eladi Baños, durant la seva intervenció

El Conseller Argimon al costat de Bombí

Ramon Pujol

Josep Arimany

Lluís Guerrero

Sala de la Columna de l'Ajuntament de Vic

Josep-Eladi Baños

Elena Guardiola

La difusió

Les malalties amb nom català
Josep Eladi Baños ha recollit en un llibre les aportacions que els metges catalans han fet a la ciència

EL 9 NOU

Bayés és un dels metges que ha donat nom a una síndrome

En una presentació recollida prop dels seus descobriments científics de 120 metges catalans que han guanyat a la història de l'època moderna, partint d'una primera llista en què Josep-Eladi Baños, director de l'UVic-UCC, va dir: "Això és un descobriment que n'hi havia moltes publicacions i em va sorprendre per què no estudiava els metges que no estudiava els metges catalans". I així va ser com va començar.

El 2014, la comissió científica va reconèixer el nom de síndrome de Bayés, aplicada a una tipus d'aritmia, en honor del cardòleg valencià Antoni Bayés. És l'encarregat de l'epidemiologia i de la salut pública, és a dir, el responsable de l'organització i de l'execució de les polítiques sanitàries. Aquest dia es va presentar el llibre a la Sala de la Columna de l'Ajuntament de Vic, "en el marc dels actes de la presentació, va dir: "Això és un descobriment que n'hi havia moltes publicacions i em va sorprendre per què no estudiava els metges que no estudiava els metges catalans". I així va ser com va començar.

El 2014, la comissió científica va reconèixer el nom de síndrome de Bayés, aplicada a una tipus d'aritmia, en honor del cardòleg valencià Antoni Bayés. És l'encarregat de l'epidemiologia i de la salut pública, és a dir, el responsable de l'organització i de l'execució de les polítiques sanitàries. Aquest dia es va presentar el llibre a la Sala de la Columna de l'Ajuntament de Vic, "en el marc dels actes de la presentació, va dir: "Això és un descobriment que n'hi havia moltes publicacions i em va sorprendre per què no estudiava els metges que no estudiava els metges catalans". I així va ser com va començar.

UVic-UCC publica un llibre sobre metges catalans

Regió7

Josep Eladi Baños

REDACCIÓ, MANRESA
El rector de la Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya, Josep Eladi Baños, juntament amb la doctora Elena Guardiola, membre de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya, han escrit el llibre *Contribució dels metges catalans a la història de la medicina. Una visió a través dels epònims*. És en anglès, i reuneix 26 metges catalans que han donat nom a signes físics, síndromes o malalties, reconeguts arreu. El llibre, editat per la Fundació Dr. Antoni Esteve, es presentarà el pròxim 9 de desembre a les 7 de la tarda a la sala de columnes de l'Ajuntament de Vic, amb la presència dels dos autors.

Periodisme científic d'excel·lència 2021

La pandèmia de covid-19 ha posat sobre la taula la importància del periodisme científic. Mai s'havia llegit, compartit i parlat tant de reportatges científics com en aquests últims mesos. Així que aquest any tot apunta que ressonarà amb més força la nova edició de l'Observatori PerCientEx, iniciativa dedicada des de fa anys a visibilitzar treballs periodístics sobre ciència, tecnologia, salut i medi ambient. La quarta jornada de PerCientEx es va celebrar el 17 de juny a CosmoCaixa i es va poder seguir tant en format online com en format presencial.

Els protagonistes de l'esdeveniment van ser quatre reportatges científics de reconegut prestigi publicats en l'últim any i reconeguts a través de premis i beques d'excel·lència. Els autors d'aquests treballs foren entrevistats per periodistes i experts amb dilatada trajectòria en el sector per explicar com ha estat el procés de producció d'aquests articles, així com reptes i oportunitats per a garantir la qualitat del periodisme. Així mateix, a

l'acabar la jornada es va publicar una nova base de dades amb més de cent articles destacats sobre ciència, salut, tecnologia i medi ambient; la xifra més alta recopilada pel projecte en els seus anys d'història. El programa d'enguany va comptar amb els següents convidats.

En la categoria de ciència, **Javier Salas** va conversar amb **Cecilia Rosén** sobre el reportatge *Un salón, un bar y una clase: así contagia el coronavirus en el aire* (El País), un dels treballs seleccionats a la 'jealousy list' de Bloomberg.

A l'àmbit de la salut, **Patricia Marcano** va parlar amb **Mónica González Salomone** sobre el treball *La mala leche de los CLAP* (ArmandoInfo, Venezuela), premiat amb el guardó dels premis Roche.

Pel que fa al medi ambient, **Guido Bilbao** va debatre amb **Toni Pou** sobre el reportatge *Los defensores del Darién* (Prensa, Panamà), treball multimèdia finançat a través de las prestigioses beques del Pulitzer Center

Participants i assistents a la jornada al CosmoCaixa de Barcelona

Michele Catanzaro

Mónica González Salomone

Valentina Raffio

Guido Bilbao y Toni Pou

▶ UN ACTE A COSMOCAIXA DESTACA ELS TREBALLS PERIODÍSTICS MÉS IMPORTANTS EN CIÈNCIA EN UN ANY MARCAT PER LA PANDÈMIA

i el Rainforest Journalism Fund.

En la categoria de formats innovadors i noves narratives, **Ana Tudela** parlà amb **Karma Peiró** sobre l'especial *Mar Menor: historia profunda de un desastre* (Datadista), destacat en els Premis NH.

La iniciativa es presentà com una jornada oberta al públic general i especialment adreçada a periodistes, divulgadors, estudiants i altres persones curioses que mostrin interès

en el periodisme de qualitat o en cada un dels temes tractats. A causa de les mesures de seguretat imposades arran de la pandèmia de covid-19, l'esdeveniment va comptar amb control d'accés i aforament limitat.

L'Observatori PerCientEx de periodisme científic, projecte en col·laboració amb la Fundació Dr. Antoni Esteve i la Fundació «la Caixa» i impulsat per l'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC), pretén recopilar

exemples de periodisme de qualitat en periodisme imprès i digital en l'àmbit iberoamericà.

VEURE A

Nous cursos en línia

L'OFERTA DE PROPOSTES FORMATIVES TELEMÀTIQUES S'AMPLIA AMB DUES NOVES INCORPORACIONS

Com redactar un article científic

Amb la mateixa filosofia que el seu format presencial, el curs online té com a objectiu donar a conèixer les tècniques i habilitats bàsiques per escriure i publicar articles científics en ciències de la salut. Els encarregats d'impartir els continguts teòrics i d'interactuar amb els alumnes a través de l'espai virtual són **Esteve**

Fernández, director de la Unitat de Control de Tabaquisme de l'Institut Català d'Oncologia, i **Ana**

María García, catedràtica de salut pública i medicina preventiva a la Universitat de València.

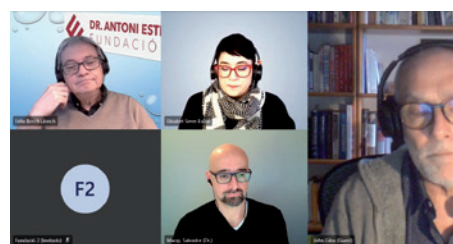
Professors: Esteve Fernández / Ana M. García

Edicions:

- 11a (Del 14 d'abril al 26 de maig)
- 12a (Del 20 d'octubre a l'1 de desembre)

Writing for the biomedical sciences

La Fundació Dr. Antoni Esteve i la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) van organitzar la tercera edició d'aquest nou curs en línia dirigit a totes aquelles persones que volen millorar les seves competències en redacció científica en anglès. No només s'hi treballa l'estructura de l'article científic sinó que també es proporcionen eines per redactar articles científics d'una manera correcta i adequada, partint dels principis de la redacció científica en anglès: precisió, simplicitat, fluïdesa i concisió. Així mateix, aporta un coneixement pràctic sobre el procediment de publicació d'articles científics. A

diferència d'altres cursos en línia, cada alumne té l'oportunitat d'aplicar les lliçons apreses en el seu propi manuscrit com a part de les activitats del curs.

Professors: John Giba / Salvador Macip

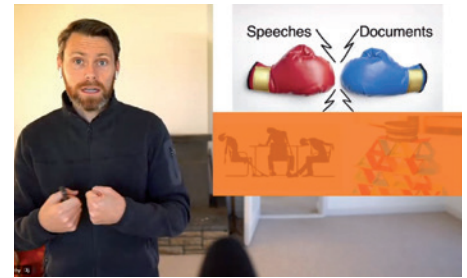
Edicions:

- 3a (17 de març)

How to improve your scientific presentations

El veterà curs de la Fundació Dr. Antoni Esteve *How to improve your scientific presentations* fa el salt en línia amb una nova versió que ofereix nombroses tècniques i consells pràctics per millorar les presentacions orals. Donat que l'anglès és la llengua internacional de la ciència, el curs es desenvolupa íntegrament en anglès. El curs el coordina **Brian McCarthy**, creador i facilitador de diversos

cursos sobre comunicació, innovació i lideratge. El seu objectiu és ajudar els professionals a donar forma i defensar en públic les seves idees per poder fer-les realitat. Brian compta amb el recolzament del seu equip de 12 *coaches*, que duen a terme les sessions pràctiques amb grups reduïts de cinc participants.

Professors: Brian McCarthy juntament amb un equip de *coaches*

Edicions:

- 2a (Del 3 al 13 de maig)
- 3a (Del 22 al 29 de novembre)

Com realitzar presentacions orals en biomedicina

Amb més de quaranta cursos presencials per tota la geografia espanyola, el curs presenta la seva primera edició en línia de la mà del mateix professorat i amb un mateix objectiu: establir les bases de la presentació oral abordant tant els aspectes estrictament científics del contingut com els formals referents a l'expressió verbal, la regulació de la veu o el llenguatge corporal.

Professors: Aina Clotet / Àlex Mañas / María Isabel Martín / Elena Muñoz

Edicions:

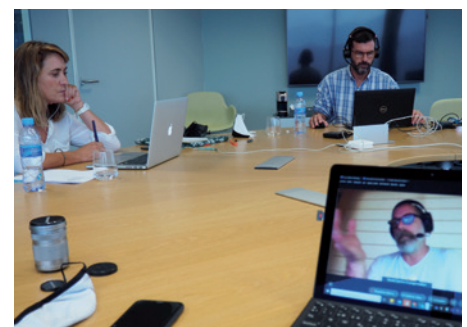
- NOVETAT (Entre el 25 d'octubre i el 8 de novembre)

Com divulgar el teu projecte científic en un vídeo per a xarxes socials

El format audiovisual adquireix cada cop més importància davant l'augment imparable de les xarxes socials, tant pel que fa a l'obtenció de recursos per a la recerca com pel que fa a la divulgació científica. Es tracta d'arribar al públic objectiu d'una forma atractiva, contemporània i entenedora. Aquest nou curs en línia pretén establir les bases sobre com comunicar projectes científics

mitjançant la gravació i edició d'un vídeo curt, simple, directe i efectiu, amb la càmera d'un telèfon mòbil que es pugui publicar en xarxes socials.

Professors: Ana Montserrat / Daniel Camino / Arturo Bastón

Edicions:

- NOVETAT (Entre el 20 de setembre i el 8 d'octubre de 2021)

Tornen els cursos presencials

Com redactar un article científic

Els tres professors del curs es retroben després de dos anys de parèntesi en una nova edició, la 52a, que va tenir lloc a la Universitat d'Alacant i que va servir per enregistrar nou material audiovisual per al curs en línia. Com sempre, el seu objectiu és donar a conèixer

les tècniques i habilitats bàsiques per escriure i publicar articles científics en ciències de la salut, amb una dinàmica participativa basada en exposicions teòrico-pràctiques i exercicis basats en articles publicats.

Professors: Esteve Fernández / Ana María García / Carmen Vives

Edicions:

- 52a, Alacant, 11 i 12 de novembre (Universitat d'Alacant)

How to improve your scientific presentations

Galícia va acollir dues edicions consecutives d'aquest curs que no només aborda les habilitats bàsiques per parlar en públic sinó que també ajuda a modelar els continguts del nostre missatge, a donar-li forma i aclarir les idees per fer-lo més atractiu per a l'audiència. Dissenyat amb una barreja de teoria i

pràctica, el curs ofereix diferents tècniques i consells pràctics per millorar les presentacions en anglès dels científics. Els alumnes també tenen l'oportunitat de posar en pràctica les habilitats i de rebre retroalimentació dels professors Brian McCarthy, **Peter Corry** i d'una nova incorporació, **Ana Paola López**.

Professors: Brian McCarthy / Peter Corry / Ana Paola López

Edicions:

- 27a, Vigo, 14 i 15 de desembre (Instituto de Investigación Sanitaria Galicia Sur)
- 28a, Santiago de Compostela, 16 i 17 de desembre (Universitat de Santiago de Compostela)

DESPRÉS D'UN 2020 SENSE GAIREBÉ PRESENCIALITAT, REPRENEM LA NOSTRA ACTIVITAT FORMATIVA EN DIFERENTS PUNTS DE LA GEOGRAFIA ESPANYOLA

El científic davant els mitjans de comunicació

En un any marcat per la pandèmia i per l'erupció del volcà de La Palma, els mitjans de comunicació han recorregut a les veus científiques per il·lustrar les seves informacions. Els professionals de l'àmbit científic han vist la necessitat i la importància de comunicar les seves investigacions a la societat.

Aquest curs permet apropar-se a la dinàmica de treball d'una redacció i conèixer les claus del llenguatge periodístic. En col·laboració amb el CSIC i Indagando TV, compta amb les instal·lacions que l'Institut RTVE destina a la formació audiovisual dels professionals de la radiotelevisió pública.

Professors: Graziella Almendral / Eduardo Actis / Pablo Batista / Marc de Semir / Pampa García / Miguel Ángel Martín / Ana Montserrat

Edicions:

- 16a, Barcelona, 20 i 21 d'octubre
- 17a, Madrid, 17 i 18 de novembre

Com divulgar el teu projecte científic en un vídeo per a xarxes socials

Ana Montserrat, directora de tres14, incorpora a aquest curs el component de les xarxes socials, on prima el format audiovisual. És per això que estimula el personal científic per a que comuniquin els seus projectes mitjançant la gravació i edició d'un vídeo curt, simple, directe i

efectiu amb la càmera d'un telèfon mòbil. Els participants formen part de tot el procés de creació d'un vídeo, des de la selecció del tema i l'enfocament fins a l'edició, passant per la preparació del guió i la captació d'imatges amb un *smartphone*.

Professors: Ana Montserrat / Daniel Camino / Arturo Bastón

Edicions:

- 13a, Còrdova, 11 i 12 de novembre (Instituto Maimónides de Investigación Biomédica de Córdoba)

Cicle de cinema i bioètica

JAVIER FESSER I CAMPEONES INAUGUREN LES QUATRE PROJECCIONS DEL CICLE, QUE TORNA AL MATADERO DE MADRID

Després de dos anys de parada per la pandèmia, el cicle de Cinema i Bioètica tornà al Matadero de Madrid amb quatre noves propostes audiovisuals per analitzar, a través del cine, els conflictes que planteja la medicina. El director **Javier Fesser** i l'actor **Javier Gutiérrez** foren els encarregats d'obrir el cicle el 13 d'octubre amb la projecció del seu èxit *Campeones*. Fou el punt de partida per a una proposta que enguany ha servit també per homenatjar **Fernando Fernán Gómez** i **Luis García Berlanga** pel centenari del seu naixement amb el passi de la pel·lícula *El viaje a ninguna parte* i per presentar dues propostes inèdites que aborden la bioètica de primera mà.

Organitzada novament per l'Institut de Ètica Clínica Francisco Vallés amb la col·laboració de la Fundació Dr. Antoni Esteve, aquesta nova edició del cicle de Cinema i Bioètica

continuà el 19 d'octubre amb l'estrena de *El ojo de la medusa*, pel·lícula inèdita de la filmografia de **Paul Naschy** i que molts donaven per inexistent. Després d'anys de recerca, el film ha pogut ser localitzat, editat i restaurat, gràcies a la direcció de **José Cabanach**, i va servir per abordar la presència del tabac en el cinema.

La tercera sessió del cicle, que va tenir lloc el dia següent, el 20 d'octubre, a la Cineteca del Matadero de Madrid, va retre homenatge a dues grans figures del cinema espanyol en el centenari del seu naixement: Fernando Fernán Gómez i Luis García Berlanga. Per això, després de la projecció de *El viaje a ninguna parte*, els assistents van comptar amb la presència dels seus fills, l'escriptor i marxant d'art Fernando Fernán Gómez i el director de cinema José Luis García Berlanga, juntament amb l'actor **Gabino Diego**.

L'última sessió del cicle de Cinema i Bioètica, que es va celebrar el 26 d'octubre, va servir per presentar *Kayros, una historia de la bioètica*, la pel·lícula de **Benjamín Herreros** que tracta els reptes actuals i de futur de la bioètica de la mà de molts dels seus protagonistes actuals, entre els quals es troba el jurista i dramaturg **Antonio Garrigues** i el filòsof **Javier Sádaba**. Produït per la Fundació Víctor Grífols i Lucas, la Sociedad Española de Medicina Interna i el Instituto de Ética Clínica Francisco Vallés, el film va comptar amb la presentació del seu director, Benjamín Herreros, i del senador **Koldo Martínez**.

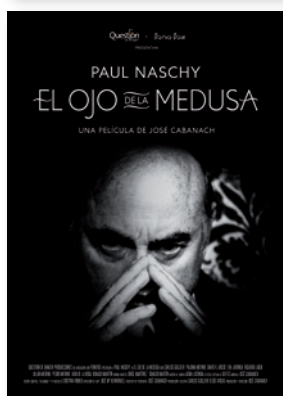

Javier Fesser

Núria Terribas al documental *Kayros*

Programa

Qui està malalt?

13 d'octubre

- Presentació: Benjamín Herreros
- Introducció: María Jesús Pascual, Instituto de Ética Clínica Francisco Vallés

Projecció de la pel·lícula:

Campeones

Col·loqui:

- Javier Fesser, Director de cinema
- Antonio del Real, Director de cinema

El tabac en el cinema

19 d'octubre

- Introducció: José M. Cabanach, Director de cinema

Projecció de la pel·lícula:

El ojo de la Medusa

Col·loqui:

- José Luis Garci, Director de cinema
- Luis Alberto de Cuenca, Poeta y crític

Memòria icinema

20 d'octubre

- Introducció: Enrique Vivas, Instituto de Ética Clínica Francisco Vallés

Projecció de la pel·lícula:

El viaje a ninguna parte

Col·loqui:

- Fernando Fernán Gómez (fill), escriptor i marxant d'art
- José Luis García Berlanga, Director de cinema
- Gabino Diego, Actor

Bona medicina, medicina bona

26 d'octubre

- Introducció: Koldo Martínez, Senador

Projecció de la pel·lícula:

Kayros, una historia de la bioètica

Col·loqui:

- Antonio Garrigues, Jurista i dramaturg
- Javier Sádaba, Filòsof

Clausura. Músiques de cinema

- Duet de Guitarra Contraste

La ciència segons Forges

L'EXPOSICIÓ ITINERANT AMB EL CSIC HA RECALAT AQUEST ANY A SEVILLA, VALÈNCIA, ASTÚRIES, SARAGOSSA, PALMA DE MALLORCA I MADRID

La Fundació Dr. Antoni Esteve participa en l'exposició itinerant La ciencia según Forges, realitzada en col·laboració amb el CSIC i l'Institut Quevedo de las Artes del Humor i en què es recull la visió sobre la ciència de l'humorista gràfic a través de les seves vinyetes. La mostra és també un recorregut pel passat, present i futur de la recerca, amb l'objectiu de ser una finestra a la divulgació, a la curiositat i a un millor coneixement públic d'allò que s'ofereix des de la ciència i la recerca.

Després del seu pas per Madrid, Barcelona, Pamplona, Valladolid i Donostia el 2019 i 2020, aquest any ha estat el torn de Sevilla, València, Astúries, Saragossa, Palma de Mallorca (on es va desdoblar en dos seus diferents) i de nou a Madrid, on ha romàs en el Museu Nacional de Ciències Naturals fins al 27 de febrer de 2022.

A València va tenir lloc també la taula rodona Humor i ciència, que va

comptar amb la presència del delegat institucional del CSIC a la Comunitat Valenciana, **Juan Fuster**, el comissari de l'exposició, **Fernando del Blanco** (CID-CSIC), **Berta Fraguas**, filla de Forges, **Manuel Álvarez Junco**, del Institut Quevedo de las Artes del Humor, i **Antonio Ortiz 'Ortifus'**, humorista gràfic del diari Levante.

Antonio Fraguas de Pablo 'Forges' (1942-2018) és un dels cronistes gràfics més encertats de l'Espanya dels últims 50 anys. Els seus dibuixos i vinyetes relatius a la ciència constitueixen un apartat apassionant i en absolut menor de la seva activitat a premsa. Des de la seva tribuna diària va retratar moltes facetes de la recerca científica: va imaginar escenaris i situacions insòlites, va abordar els seus protagonistes des de prismes hilarants, va contemplar amb atenció l'avenç vertiginós de la tecnologia, va retratar amb agudesa els desafiaments als quals s'ha d'enfrontar i va denunciar de forma recurrent l'abandonament que han patit

Visitants de l'exposició a Palma de Mallorca

Fernando del Blanco, comissari de l'exposició

tradicionalment els organismes espanyols dedicats a generar coneixement.

L'exposició ofereix un recorregut per les vinyetes que Forges va dedicar a la ciència i a la comunitat científica a través de vuit apartats, que abasteixen des dels descobriments, teories i principis que han canviat la humanitat fins a les dificultats per investigar al nostre país, passant per les aplicacions de la ciència que ens han canviat la vida.

«Sota moltes de les vinyetes –en forma de codi QR– s'amaguen alguns dels envits que a la complexitat de la naturalesa li ha llançat el gènere humà, els seus somnis de coneixement, les seves aspiracions de transcendir els límits, la modesta voluntat d'assolir vides millors per a tots», conclou Fernando del Blanco, comissari de l'exposició *La ciència segons Forges*.

Calendari

- Sevilla, Museo Casa de la Ciencia, del 15 de maig al 15 de juny
- València, Casa de la Ciencia, del 7 de juliol al 24 de setembre
- Colunga (Astúries), Museo Jurásico, del 6 al 24 d'octubre
- Saragossa, Instituto Agronómico Mediterráneo de Zaragoza (IAMZ)-CIHEAM, del 9 al 25 de novembre
- Palma de Mallorca, Festival Internacional de Còmic de Mallorca, del 4 al 30 de desembre
- Palma de Mallorca, Universitat de les Illes Balears, de l'1 de desembre al 18 de gener de 2022.

Presentació de l'exposició al Festival Internacional de Còmic de Mallorca

Converses de salut

La Xarxa de Científiques Comunicadores nasqué el 2018 de la mà de la Fundació Dr. Antoni Esteve i *El Periódico* per amplificar la veu de les investigadores en el debat públic a través de les pàgines d'aquest rotatiu. El 2021, la iniciativa ha anat un pas més enllà i ha organitzat quatre sessions en línia en què els lectors

Conversaciones de Salud

Covid-19: un mundo unido para salir de la pandemia

Conversación con la epidemióloga
Zulma Cucunubá
Pontificia Universidad Javeriana e
Imperial College London

COVID-19: Un món unit per sortir de la pandèmia
Zulma Cucunubá
Imperial College London
15 de juny

Conversaciones de Salud

Covid-19: un mundo unido para salir de la pandemia

Conversaciones de Salud

Covid-19: un mundo unido para salir de la pandemia

Conversaciones de Salud

La ola oculta de la pandemia: el tsunami psiquiátrico

Conversación con la psicóloga
Ximena Goldberg
Instituto de Salud Global de
Barcelona (ISGlobal)

L'onada oculta de la pandèmia: El tsunami psiquiàtic
Ximena Goldberg
IS Global Barcelona
21 de juliol

Conversaciones de Salud

La ola oculta de la pandemia: el tsunami psiquiátrico

Conversaciones de Salud

La ola oculta de la pandemia: el tsunami psiquiátrico

OBRIM AMB EL PERIÓDICO UN CICLE DE SESSIONS EN LÍNIA PER RESOLDRE DUBTES SOBRE LA PANDÈMIA DINTRE DE LA XARXA DE CIENTÍFIQUES COMUNICADORES

del diari han pogut realitzar les seves consultes a investigadors de primer nivell en l'àmbit de la salut. En entrevistes pel periodista científic Michele Catanzaro, totes les sessions van obrir la participació al públic i es troben disponibles a YouTube.

Conversaciones de Salud

Covid persistente:
diálogo sobre la pandemia
que no va a cesar

Conversación con Sonia Villapol
Neurocientífica del Methodist
Hospital Research Institute
(Houston, Texas)

Covid persistent: diàleg sobre la pandèmia que no cessarà
Sonia Villapol
IS Global Barcelona
28 d'octubre

Una neurocientífica contra el covid persistente, la pandemia que no cesa

¿Qué sabemos de las "pastillas" contra el covid?

Conversaciones de Salud

¿Qué sabemos
de las "pastillas"
contra el covid?

Conversación con
Nuria Izquierdo Useros
Institut de Recerca de la Sida
(IrsiCaixa)

Què sabem de les «píndoles»
contra la covid?
Nuria Izquierdo Useros
Institut de Recerca de la Sida IrsiCaixa
20 de gener de 2022

Pastillas contra el covid:
giro de guion pandémico

¿Qué sabemos de las "pastillas" contra el covid?

Tallers escolars sobre medicaments

JUNTAMENT AMB L'EQUIP DE FUNBRAIN, APROPEM EL MÓN DELS FÀRMACS ALS ALUMNES DE PRIMÀRIA

Què és un medicament? Quines són les parts que el formen? Quins tipus de medicaments podem trobar? La Fundació Dr. Antoni Esteve i Funbrain han posat en marxa uns tallers que, a través del joc, busquen apropar el món dels medicaments als estudiants de cycle mitjà i cycle superior. En el cas dels alumnes de 3r i 4rt de Primària, les sessions busquen reflexionar sobre la importància de l'ús correcte dels antibiòtics. Mitjançant l'experimentació, els participants fabriquen un medicament antiàcid efervescent. Pel que fa als estudiants de 5è i 6è de Primària, els tallers se centren en la importància de les vacunes, que culminen amb l'encapsulament d'un medicament.

En tots els tallers es realitza una introducció general sobre què és un medicament, les parts que té, per a què serveix, les diferents formes que pot tenir un fàrmac i quina informació es pot trobar a la caixa i al prospecte. Al final del taller es repassen els principals conceptes de principi actiu i excipient, alguna forma farmacèutica, quan es poden prendre els medicaments i, en el cas de cada cycle, una pregunta sobre antibiòtics o vacunes.

La Fundació Dr. Antoni Esteve i FunBrain van dur a terme nou tallers sobre medicaments a l'escola L'Olivera de Sant Cugat del Vallès.

Sessions en línia

COM REDACTAR UN INFORME MÈDIC

ROSA ESTOPÀ, AUTORA D'UN QUADERN DE LA FUNDACIÓ, TRACTA ALGUNS DELS ERRORS MÉS COMUNS EN LA SEVA REDACCIÓ

La Fundació Dr. Antoni Esteve i la Societat Catalana del Diccionari Enciclopèdic de Medicina van organitzar el 17 de març la sessió en línia *Com redactar un informe mèdic*, on es van abordar els errors més comuns i es van aportar algunes recomanacions bàsiques per millorar-ne la comprensió.

EL QUADERN

L'acte va servir per presentar el Quadern de la Fundació Dr. Antoni Esteve *L'informe mèdic: com millorar-ne la redacció per facilitar-ne la comprensió*, coordinat per **Rosa Estopà**, investigadora del grup IULATERM de la Universitat Pompeu Fabra.

VEURE A

DESCARREGA-TE'LA

LA IMPORTÀNCIA DE LA COMUNICACIÓ CIENTÍFICA

Salvador Macip, del Departament of Molecular and Cell Biology de la Universitat de Leicester, va protagonitzar el 28 de gener la trobada virtual *Usando palabras para entender el mundo. La importancia de la comunicació científica*. La sessió va formar part de la clausura del curs online *Writing for the biomedical sciences*, que el científic

imparteix juntament amb **John Giba** en col·laboració amb l'Escola de Doctorat de la UOC.

VEURE A

Sessions en línia

EL FUTUR DE LES PUBLICACIONS CIENTÍFIQUES DESPRÉS DE LA COVID-19

Segons PubMed, una de les principals plataformes per a la cerca de publicacions científiques en l'àmbit de ciències de la salut, entre l'1 de febrer i el 30 de novembre de 2020, es van publicar més de 80.000 treballs relacionats amb la COVID-19, en la seva gran majoria, en revistes científiques. Possiblement mai abans un problema específic de salut pública havia ocasionat una atenció de dimensions similars per part de la ciència, a tot el món i en tan poc temps. Així mateix, les revistes científiques han canviat les seves pràctiques editorials, i el seu protagonisme en el món de la comunicació

científica s'ha vist també afectat per la ràpida disseminació de dades, comentaris i crítiques a través de les xarxes socials.

Ana María García, catedràtica de medicina preventiva i salut pública de la Universitat de València, i **Esteve Fernández**, director de la Unitat de Control del Tabac de l'Institut Català d'Oncologia, presenten *El futur de les publicacions científiques després de la COVID-19*, una sessió en línia que va tenir lloc el 26 de maig i en què abordaren la situació actual i els possibles futurs del món editorial científic després de la irrupció de l'actual pandèmia.

VEURE A

COM MILLORAR LA REDACCIÓ CIENTÍFICA DURANT L'ERA COVID

La Fundació Dr. Antoni Esteve i la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) organitzaren la sessió en línia Com millorar la redacció científica durant l'era covid, que va tenir lloc el 15 de juliol. La sessió, en anglès i en castellà, va servir també per tancar la tercera edició del curs Writing for the biomedical sciences i fou moderada per **Salvador Macip**, investigador del

Mechanisms of Cancer and Ageing Lab de la Universitat de Leicester i responsable de la UOC.

Amb la sessió en anglès *Embracing the challenge of scientific writing (Acceptant el desafiament de l'escriptura científica)*, el professor del curs *Writing for the biomedical sciences* **John Giba** va explicar les claus per a una correcta redacció d'articles científics

en anglès. Per la seva banda, la traductora mèdica **Paz Gómez Polledo** va proporcionar durant la seva sessió alguns consells per escriure bé en castellà sobre la covid. Després de les dues sessions, va arribar el torn de debat i de preguntes.

Sessions en línia

ELS CONGRESSOS DE METGES I BIÒLEGS DE LLENGUA CATALANA

La Societat Catalana del Diccionari Enciclopèdic de Medicina de Catalunya, la Fundació Dr. Antoni Esteve i la Societat Catalana d'Història de la Medicina van organitzar la sessió en línia *Els congressos de metges i biòlegs de llengua catalana. El passat, el present i els reptes de futur*, que va tenir lloc el 19 de maig a les instal·lacions de la Fundació Dr. Antoni Esteve.

La sessió va comptar amb el programa següent:

Introducció

Fèlix Bosch

Fundació Dr. Antoni Esteve

Aspectes històrics dels Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana

Ferran Sabaté

SocDEMCAT i President de la Societat d'Història de la Medicina

Després del Congrés de Manresa: la pertinència i els reptes

Oriol Ramis

SocDEMCAT

VEURE A

ESTUDI SOBRE USOS LINGÜÍSTICS EN L'ASSISTÈNCIA SANITÀRIA

El 65% del personal mèdic i d'infermeria utilitza el català de forma habitual amb els pacients.

Independentment de l'idioma inicial, el 73% s'adapta a la llengua del pacient. Així ho revelen els resultats preliminar de l'estudi ULAS (Usos Lingüístics en l'Assistència Sanitària) que ha portat a terme la Societat Catalana del Diccionari Enciclopèdic de Medicina (SocDEMCAT) i la Fundació Dr. Antoni Esteve, amb la col·laboració de la Direcció General de Política Lingüística i el Departament de Salut de la

Generalitat de Catalunya amb altres institucions col·laboradores.

L'estudi també revela que els professionals més joves són els que utilitzen més el castellà tant parlat com en els documents mèdics, però alhora són els que demanen més poder aprendre llengua catalana. Cal tenir present que el 23,4% dels professionals joves són procedents de fora de Catalunya. L'estudi ULAS, basat en una enquesta feta per Internet, avalua els usos lingüístics de 1.838 professionals sanitaris de 67 hospitals i

501 CAPs públics distribuïts pel territori català. El treball de camp va començar el gener de 2020 i a conseqüència de la pandèmia ocasionada per la Covid-19 es va aturar a finals de març. Els resultats preliminar d'aquesta investigació es van donar a conèixer el 15 de maig de forma telemàtica a les 39es Jornades Sanitàries del Vallès de la mà d'**Oriol Ramis** en representació de la SocDEMCAT.

La ciencia en las series de tele- visión

EL CRÍTIC DE SÈRIES
TONI DE LA TORRE I EL
DIVULGADOR RAMON
CEREROLS RESPONEN
INTERROGANTS SOBRE
CIÈNCIA A PARTIR DE
LES SÈRIES DE
TELEVISIÓ

VEURE PRESENTACIÓ A

En un futur, serà possible la vida tecnològica de *Black Mirror*? Podrien existir els dracs de *Joc de trons*? Tenen base científica els fenòmens de *Fringe*? Podríem viatjar al món de l'inrevés d'*Stranger Things*? Són algunes de les qüestions que vol respondre *La ciencia en las series de televisión*, el nou llibre del crític de sèries

Toni de la Torre i el divulgador científic **Ramon Cererols** i que edita la Fundació Dr. Antoni Esteve.

La publicació es va presentar el 9 de novembre en un acte presencial i virtual a CosmoCaixa Barcelona que va comptar també amb la presència del científic **Salvador Macip**, autor del pròleg.

«En aquest llibre parlem sobre ciència des de l'àmbit de la cultura popular», explica Toni de la Torre. «De fet, des de l'àmbit de la cultura popular que més auge ha experimentat en els últims anys: les sèries de televisió». Per això, la publicació analitza nou ficcions televisives plantejant en cada capítol un interrogant relacionat amb la ciència. «Navegant entre la ficció i la realitat, hem desgranat quina part

d'aquella sèrie de televisió tan coneguda sorgeix de la imaginació dels guionistes i quina part té una base científicament certa».

L'objectiu de *La ciencia en las series de televisión* és avivar la curiositat del lector i apropar-lo al coneixement científic. Per això, aborda sèries com *Breaking Bad* o *The Mandalorian* però també conceptes com els forats de cuc, la relativitat especial, els universos paral·lels i el transhumanisme. «La nostra voluntat és ajudar els lectors a creuar de la passió per les sèries a la passió per la ciència en un camí bidireccional», apunta De la Torre.

El llibre obre amb la sèrie de ciència ficció *Black Mirror* per la seva àmplia varietat de temes i per la manera en que aconseguen que la seva visió del futur estigui ancorada en el present, fins al punt que és habitual que molta gent comenti avenços científics i tecnològics amb expressions com «això és molt *Black Mirror*». Però la

publicació no només es ceneix a la ciència ficció sinó que també s'atreveix amb altres gèneres que a priori no tenen res de científic, com la sèrie de fantasia *Joc de trons*.

«Gràcies a les sèries de televisió, hem aconseguit popularitzar un gènere, el de la ciència ficció, que durant dècades ha estat patrimoni quasi exclusiu de *geeks* i *nerds*. La ciència està entrant cada cop més a les cases a través de les pantalles», afirma el científic de la Universitat de Leicester Salvador Macip. «Tot i que ens dóna igual si els dracs de Daenerys Targaryen són en realitat massa pesats per aixecar el vol o que no puguin escopir foc sense cremar-se el vel del paladar, segur que trobarem apassionant descobrir que tenen un volum similar al de deu elefants i que, per tant, haurien de volar a 126 km/h per no caure en picat. O que per aixafar un crani com fa la Muntanya, seria necessària una força de 2.300 N, el doble de la d'un humà molt fort», apunta l'investigador com a exemple.

**TONI DE LA TORRE /
RAMON CEREROLS**
**QUADERNS DE LA
FUNDACIÓ DR. ANTONI
ESTEVE NÚM. 49**

DESCARREGA-TE'L

Altres interrogants i sèries que planteja *La ciencia en las series de televisión* són si podria existir una illa com la de *Lost*, si existeix la metanfetamina blava de *Breaking Bad*, per què tothom adora el Baby Yoda de *The Mandalorian* o si té raó Sheldon Cooper en tenir pànic als gèmens.

Algunes d'aquestes preguntes les van resoldre els autors del llibre i Salvador Macip durant l'acte de presentació a CosmoCaixa, que també es va poder seguir en streaming. Totes elles tenen la seva resposta en el llibre *La ciencia en las series de televisión*, que es va lliurar

en paper a tots els assistents a l'acte presencial i que està disponible en format electrònic a la nostra pàgina web.

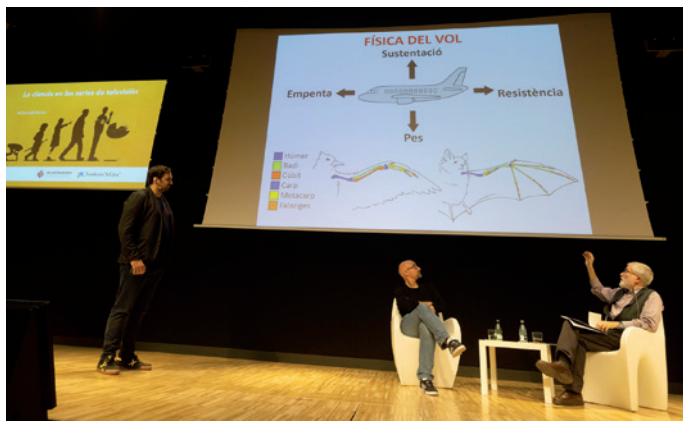
Presentació del llibre a l'auditori del CosmoCaixa

Toni de la Torre va moderar la conversa

Salvador Macip i Ramon Cererols

Cererols resolent alguns interrogants científics

Salvador Macip i Ramon Cererols

De la Torre i Cererols signant exemplars del llibre

Macip, De la Torre i Cererols

Salvador Macip signant exemplars del llibre

La difusió

SE2
La Ventana a las 16h | Primeras veces
 Publicado el 19-11-2021 18:26:48 CET
 Abrimos La Ventana por primera vez con Marta del Vado. Hablamos con Mónica Baró, periodista cubana que trabaja con el diario 'CiberCuba'. Descubrimos que hay de ciencia en las series y conectamos con La Palma

CATALUNYA RÀDIO
Toni de la Torre: "A les sèries hi ha molt més rigor científic del que sembla"
 21/12/2021 | En el futur, seran possibles les distopies tecnològiques de "Black mirror"? Tienen base científica els fenòmens de "Fringe"? Podriem viatjar al món de l'inrevés de "Stranger things"? Són algunes de les qüestions que vol respondre "La ciencia en las series de televisión", el llibre que edita la Fundació Dr. Antoni Esteve i que han escrit a quatre mans el divulgador científic Ramon...
 Más

LA VANGUARDIA
Un libro analiza si los fenómenos científicos que aparecen en las series son posibles
 ¿Podríamos viajar al mundo del revés de "Stranger things"? ¿Podrían existir los dragones de "Juego de Tronos"? Tienen base científica los fenómenos de "Fringe"? Estas son algunas de las preguntas que se plantean los autores del libro, introducido por la serie de ciencia ficción "Black mirror", es si la tecnología está suficientemente avanzada para duplicar la consciencia humana y trasladarla a un mundo cibernético. Aunque los autores están de acuerdo en que a día de hoy no existe la posibilidad, explican que ya se han creado programas que permiten vivir una realidad virtual o bre un escenario físico real y que no hay que descartar un futuro paralelo al que alarga "Black mirror".

EFE
¿Podrían existir los dragones voladores que aparecen en 'Juego de Tronos''?
 EFE | Barcelona | 9 nov. 2021
 Varios personas observan las cuatro esculturas de "Juego de Tronos" emplazadas en Calle de Alcalá, Madrid, en foto de archivo. EFE/Juan Carlos Hidalgo

3 TOT ES MOU
La ciencia en las series de televisión
 Ramon Cererols i Toni de la Torre, Cuadernos 49
 La ciencia i TV_Tot es mou TV3_20211110

EL LLIBRE ES POT DESCARREGAR DE FRANC A:ESTEVE.ORG

La ciencia impaciente durante la COVID-19

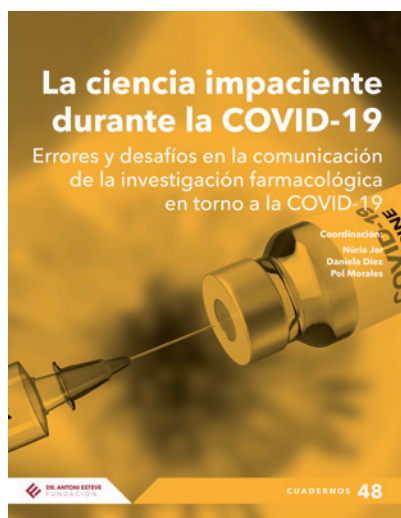
Com s'ha informat sobre tractaments i vacunes per a la COVID-19 enmig de la voràgine informativa i l'accelerament de la ciència? Set experts de l'àmbit de la farmacologia, el món editorial i el periodisme científic analitzen els desafiaments i errors que s'han pogut cometre en la comunicació sobre fàrmacs i vacunes durant l'actual pandèmia. Ho fan a *La ciencia impaciente durante la COVID-19*, el Quadern de la Fundació Dr. Antoni Esteve que ha coordinat la periodista científica **Núria Jar**.

«Mai abans havíem vist com el coneixement científic avançava en directe, seguint en streaming els resultats de diferents estudis i assaigs clínics», diu Núria Jar en el seu capítol. «És per això que m'agradaria reivindicar la comunicació com una eina més de salut pública, de la mateixa manera que ho són les mascaretes, el rentat de mans, la distància física i la ventilació d'interiors. En una pandèmia, el comportament de la ciutadania és clau per contenir un virus i tallar les cadenes de transmissió. Per això, és important entendre què vol dir "bombolla", o què diferencia un

"aïllament" d'una "quarantena"».

Magí Farré, Cap del Servei de Farmacologia Clínica de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol de Badalona, fa un balanç en el llibre de la recerca en tractaments farmacològics per a la COVID-19. «La necessitat d'un tractament va fer que s'utilitzessin molts medicaments sense evidència i l'aprofitament dels resultats clínics mitjançant estudis retrospectius carregats de biaixos, que al final quasi sempre van resultar no adequats», explica el farmacòleg. Tanmateix, opina que la recerca farmacològica s'ha adaptat al repte de la pandèmia, enfortint la idea de la necessitat d'assaigs clínics controlats que avaluin els tractaments nous o reposicionats per determinar la seva eficàcia.

Per a **Javier Salas**, periodista científic de *El País*, el gran problema ha estat la desinformació que sorgia dels despatxos, «la que generaven a propòsit, per error o per negligència, alguns governants, líders polítics i fins i tot autoritats sanitàries. Perquè els seus missatges arribaven al gran públic, gràcies a les xarxes socials, però també als mitjans de comunicació

NÚRIA JAR / DANIELA DÍEZ / POL MORALES
QUADERNS DE LA FUNDACIÓ DR. ANTONI ESTEVE NÚM. 48

VEURE SESSIÓ A

DESCARREGA-TE'L

convencionals. El paper dels periodistes en aquesta pandèmia ha estat especialment complicat, perquè no ens hem hagut d'enfrontar només als xarlatans de sempre sinó que ha estat un tsunami de desinformació molt més preocupant perquè venia de dalt», manifesta el periodista.

Com ha aconseguit la ciència obtenir una vacuna en temps rècord? Per a **Isabel Sola**, del Laboratori de Coronavirus del Centro Nacional de Biotecnología, es disposava de coneixements científics previs sobre altres coronavirus molt relacionats amb el SARS-CoV-2, que han estat essencials per orientar el disseny dels candidats a vacuna. «Per altra banda, l'estat actual de la ciència ha permès aplicar al desenvolupament de vacunes tecnologies molt innovadores de biotecnologia i nanotecnologia per obtenir noves candidates amb un potencial encara desconegut. A més, l'esforç conjunt de grups de recerca, empreses farmacèutiques i organismes reguladors, juntament amb una inversió sense precedents, han tingut un efecte sinèrgic per assolir l'objectiu de la vacuna en un temps mínim», explica la investigadora.

Per a la periodista científica **Milagros Pérez Oliva**, de *El País*, el primer gran error ha estat que les esperades dades sobre eficàcia i seguretat s'han donat a conèixer en notes de premsa de les pròpies empreses farmacèutiques. «No només s'han comunicat directament a la població a través dels mitjans de comunicació, sense revisió per parells

independents ni publicació prèvia en revistes científiques, sinó també mitjançant notes corporatives que ometien informació rellevant per poder avaluar l'abast real de la informació. Aquesta no és precisament la millor forma de comunicar la ciència, conclou Pérez Oliva.

Segons PubMed, una de les principals plataformes per a la cerca de publicacions científiques en l'àmbit de ciències de la salut, entre l'1 de febrer i el 30 de novembre de 2020, es van publicar més de 80.000 treballs relacionats amb la COVID-19, en la seva gran majoria, a revistes científiques. Per a la catedràtica de medicina preventiva i salut pública de la Universitat de València Ana María García, mai abans un problema específic de salut pública havia ocasionat per part de la ciència una atenció de dimensions similars, a tot el món i en tan poc temps.

«Les revistes científiques han canviat les seves pràctiques editorials, i el seu protagonisme en el món de la comunicació científica s'ha vist també afectat per la ràpida disseminació de dades, comentaris i crítiques a través de xarxes socials», afegeix Ana María García. «És preocupant que la immediatesa o la velocitat de la publicació de les observacions científiques, mancada de filtres o sense els tamisos suficients, comporti la difusió de "pitjor" ciència, de resultats i conclusions equivocats per problemes metodològics no solucionats o fins i tot deliberadament esbiaixats o falsos», conclou l'experta.

Per a la periodista científica **Pampa García Molina**,

coordinadora de l'agència SINC, informar durant aquesta pandèmia no ha estat una tasca senzilla. «Potser aquest exercici de contenció i de responsabilitat davant del soroll s'ha convertit, per a molts periodistes –entre els quals m'incloc– en una de les tasques més àrdues, que han exigut paciència i cap fred en situacions de tensió informativa i de por de ciutadania en una gravíssima crisi social i sanitària. Era important no incrementar el soroll i el pànic», reflexiona.

El llibre *La ciencia impaciente durante la COVID-19*, que es pot descarregar gratuïtament a la nostra pàgina web, sorgeix del debat virtual que va organitzar la Fundació Dr. Antoni Esteve l'1 de desembre de 2020 i que també va moderar el periodista científic d'El Periódico **Michele Catanzaro**. La sessió en línia també va reunir un panell de discutidores i discutidors entre els quals es trobaven les viròlogues **Margarita del Val**, del Centro de Biología Molecular del CSIC, i **Ana Fernández Sesma**, de l'Icahn School of Medicine at Mount Sinai, experts en epidemiologia i salut pública com Esteve Fernández, de l'Institut Català d'Oncologia, o el codirector del Global Health & Emerging Pathogens Institute, **Adolfo García Sastre**. Els van acompanyar també destacades i destacats periodistes científics, com **Gonzalo Casino** (Universitat Pompeu Fabra) i **Gema Revuelta** (Centro de Estudios de Ciencia, Comunicación y Sociedad).

Publicacions periòdiques

NOSOTRAS RESPONDEMOS

Cada setmana, científiques de l'Associació de Mujeres Investigadoras y Tecnólogas responen els dubtes dels lectors i lectores d'El País. Qüestions sobre astronomia, medi ambient, salut o COVID-19 s'han resolt en aquest consultori setmanal que també compta amb el recolzament del programa L'Oréal-Unesco *For Women in Science*.

EL PAÍS

Las científicas responden | Ciencia

LA CRISIS DEL CORONAVIRUS

Si soy positivo por covid tras la cuarentena de siete días, ¿puedo contagiar?

NARAI OSORIO-LORENZO | 18 FEB 2020 - 13:45 CET

La cantidad de virus aumenta muy rápidamente los primeros días de la infección y se mantiene alta durante un periodo de tiempo que varía en función de la persona infectada

MEDICINA

¿Cómo funciona la anestesia?

CAROLINA SOLEDAD ROMERO | 12 DNE 2020 - 11:30 CET

Los fármacos anestésicos actúan sobre las vías que envían estímulos al cerebro

XARXA DE CIENTÍFIQUES COMUNICADORES

Després d'un estudi amb la Universitat Rey Juan Carlos en què es confirmava que només un de cada quatre experts consultats en els diaris espanyols són dones, la Fundació Dr. Antoni Esteve va iniciar una col·laboració amb El Periódico en què el rotatiu augmentava el seu panell d'expertes mitjançant diferents articles d'opinió. Llançada el 8M de 2018, la xarxa ha comptat a més aquest any amb les Converses de Salut en directe (Veure pàgina 30).

el Periódico

Entre todos
Covid persistente: mucho más que "un poco de estrés"

Entre todos > Cartas de los lectores Club de animales y plantas Club de Ciencia Club de Estilo Club de Fitness Club de Historia

Conversaciones de salud

Covid persistente: mucho más que "un poco de estrés"

La OMS acaba de definir el covid persistente como una enfermedad. Sin embargo, algunos médicos siguen confundiendo con un trastorno **psicosomático**. La autora del mayor análisis de artículos sobre esta condición pide acciones contra un **problema de salud pública de primera magnitud**.

Sociedad > Ciencia
Red de Científicas Comunicadoras

Ciencia > Ciencia Educación Medio ambiente Sanidad Astronomía Ecología Luna

PARA SUSCRIPTORES

Covid persistente: mucho más que "un poco de estrés"

02/11/2021 - 18:35 CET

PARA SUSCRIPTORES

Maribel Pasarin Raa y Carme Berrell

Cómo regular el cannabis: apuntes desde la salud pública

PARA SUSCRIPTORES

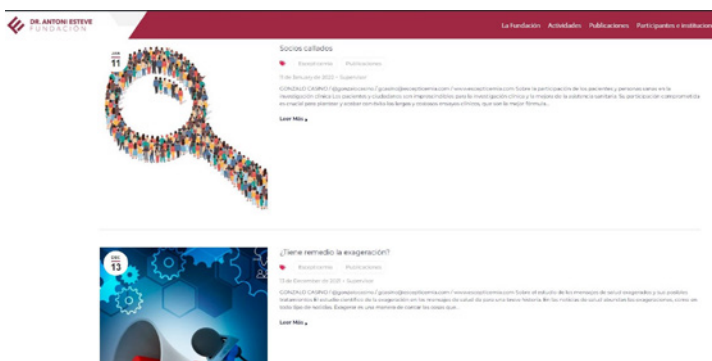
Carme Berrell

Aeropuerto: beneficio para pocos, perjuicio para la mayoría

La Fundació col·labora amb diferents periodistes i mitjans de comunicació per promoure la divulgació científica

ESCEPTICEMIA

El periodista científic Gonzalo Casino desgrana cada mes l'actualitat mèdica i científica de la forma més escèptica i crítica. Més de 100 articles publicats des del 2016 que compten a més amb una difusió mitjançant la comunitat mèdica IntraMed, que compta amb més de 700.000 usuaris de parla hispana.

BLOG DE LA FUNDACIÓ EN EL DIARI DE LA SANITAT

El Diari de la Sanitat nasqué el 2016 com a eina d'informació i reflexió per a tots aquells professionals de la salut que estan en primera línia en defensa del dret a la salut. La Fundació Dr. Antoni Esteve obrí el 2020 una finestra en aquest mitjà de comunicació per afavorir la comunicació i la discussió i per posar a l'abast d'aquests professionals totes aquelles iniciatives que els puguin interessar.

+ EL DIARI de la SANITAT

ACTIVITATS

Concessió del 17è **Premi de Recerca Fundació Dr. Antoni Esteve** el 19 d'octubre al grup de Guadalupe Sabio, del CNIC, per l'article *p38γ is essential for cell cycle progression and liver tumorigenesis* publicat a *Nature* el 2019.

Presentació del llibre **Catalan physicians' contributions to medicine: A historical view through eponyms** a la Sala Gimbernat de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya juntament amb el Conseller de Salut Josep Maria Argimon, el 20 d'octubre, i a la Sala de la Columna de l'Ajuntament de Vic, també juntament amb els seus dos autors, el 9 de desembre.

Celebració de la quarta **Jornada de Periodisme Científic d'Excel·lència**, el 17 de juny a CosmoCaixa, juntament amb l'Associació Catalana de Comunicació Científica.

11a i 12 edicions del curs en línia **Com redactar un article científic**, celebrades del 14 d'abril al 26 de maig i del 20 d'octubre a l'1 de desembre.

3a edició del curs en línia **Writing for the biomedical sciences** amb la UOC, iniciada el 17 de març.

2a i 3a edicions del curs en línia **How to improve your scientific presentations**,

celebrades del 3 al 13 de maig i del 22 al 29 de novembre.

1a edició del curs en línia **Com realitzar presentacions orals en biomedicina**, celebrada entre el 25 d'octubre i el 8 de novembre.

1a edició del curs en línia **Com divulgar el teu projecte científic en un vídeo per a xarxes socials**, celebrada entre el 20 de setembre i el 8 d'octubre.

52a edició del curs presencial **Com redactar un article científic**, realitzada l'11 i 12 de novembre a la Universitat d'Alacant.

27a i 28a edicions del curs presencial **How to improve your scientific presentations**, celebrades el 14 i 15 de desembre a l'Institut de Investigació Sanitària Galicia Sur de Vigo i el 16 i 17 de desembre a la Universitat de Santiago de Compostela.

16a i 17a edicions del curs presencial **El científic davant els mitjans de comunicació**, celebrades el 20 i 21 d'octubre a Barcelona i el 17 i 18 de novembre a Madrid.

13a edició del curs presencial **Com divulgar el teu projecte científic en un vídeo per a xarxes socials**, celebrada l'11 i 12 de novembre a l'Institut

Maimónides de Investigación Biomédica de Córdoba.

Setena edició del cicle sobre **Cinema i bioètica** a la Cineteca de Madrid entre el 13 i el 26 d'octubre.

Cinc ciutats espanyoles acullen l'exposició itinerant amb el CSIC **La ciència segons Forges**: Sevilla (del 15 de maig al 15 de juny), València (del 7 de juliol al 24 de setembre), Astúries (del 6 al 24 de novembre), Saragossa (del 9 al 25 de novembre) i Palma de Mallorca (del 4 al 30 de novembre i de l'1 de desembre al 18 de gener de 2022).

Quatre **Converses de Salut virtuals** amb El Periódico (15 de juny, 21 de juliol, 28 d'octubre i 20 de gener de 2022).

Nou **Tallers sobre medicaments** amb FunBrain en diferents escoles de Primària de Catalunya.

Sessió en línia **Com redactar un informe mèdic**, amb Rosa Estopà, el 17 de març.

Sessió en línia **La importància de la comunicació científica**, amb els professors de la UOC Salvador Macip i John Giba, el 28 de gener.

Sessió en línia **El futur de les publicacions**

científiques després de la COVID-19, amb Esteve Fernández i Ana María García, el 26 de maig.

Sessió en línia **Com millorar la redacció científica durant l'era covid**, moderada per Salvador Macip i amb John Giba i Paz Gómez Polledo, el 15 de juliol.

Sessió en línia **Els congressos de metges i biòlegs de llengua catalana**, amb Fèlix Bosch, Ferran Sabaté i Oriol Ramis el 19 de maig.

Estudi sobre **Usos lingüístics en l'assistència sanitària**, presentat el 15 de maig.

Presentació del llibre **Tomàs Ramon Amat. Aspectes biogràfics del metge manresà i polític republicà (1901-1937)**, el 5 d'octubre a Manresa.

PUBLICACIONS PRÒPIES FUNDACIÓ DR. ANTONI ESTEVE 2021

Guardiola E, Baños JE. **Catalan physicians' contributions to medicine: A historical view through eponyms**. Barcelona: Fundació Dr. Antoni Esteve; 2021.

Jar N, Díez D, Morales P. **La ciencia impaciente durante la COVID-19**. Cuadernos de la Fundación Dr. Antoni Esteve N° 48. Barcelona:

Fundació Dr. Antoni Esteve; 2021.

De la Torre T, Cererols R. **La ciencia en las series de televisión**. Cuadernos de la Fundación Dr. Antoni Esteve N° 49. Barcelona: Fundació Dr. Antoni Esteve; 2021.

ALTRES PUBLICACIONS

Soares P et al. **Professional competencies and public health content in the human nutrition and dietetics degree program: A qualitative study based on experts' consensus**. PLoS ONE. 2021;16(1): e0246268.

Ferré S et al. **G protein-coupled receptor-effector macromolecular membrane assemblies (GEMMAs)**. Pharmacology and Therapeutics. 2021. <https://doi.org/10.1016/j.pharmthera.2021.107977>

Sabaté F. **Ciència i llengua per al segle XXI: els Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana**. Annals de Medicina 2021;104:113-115.

Ramis O. **Després del Congrés de Manresa: la pertinència i els reptes**. Annals de Medicina 2021;104:116-118.

PUBLICACIONS PERIÒDIQUES

Articles setmanals del consultori **Nosotras respondemos** amb El País, l'Asociación de Mujeres Investigadoras y Tecnólogas i el programa L'Oréal-Unesco For Women in Science.

Articles periòdics de la **Xarxa de Científiques Comunicadores** amb El Periódico.

Articles d'opinió mensuals **Escepticismia**, de Gonzalo Casino, en col·laboració amb IntraMed i Cosnautas.

Articles mensuals en el **Blog de la Fundació Dr. Antoni Esteve** en el Diari de la Sanitat.

VIDEOS

Tot el nostre contingut audiovisual està disponible en el **canal de YouTube «esteveorg»**.

El 2022

En aquesta nova etapa que s'inicia amb el Dr. Antoni Esteve i Cruella al capdavant del Patronat, la Fundació Dr. Antoni Esteve doblarà els seus esforços per apropar el món dels fàrmacs a la societat. Nous projectes, com les efemèrides més importants en farmacologia o l'enciclopèdia dels medicaments, s'aniran obrint camí per oferir una informació rigorosa i a la vegada entenedora, gràcies a la col·laboració dels principals experts i divulgadors.

Sabem. Aprenem. Compartim. Amb aquests tres pilars, la Fundació Dr. Antoni Esteve potenciarà el coneixement sobre recerca en farmacologia amb l'organització de diferents sessions al voltant dels últims avenços o d'aspectes candents com l'adherència terapèutica i teràpies avançades. També sortirà a la llum un diccionari multilingüe de la COVID-19 amb els 500 termes més destacats de la pandèmia.

Pel que fa a la formació, els cursos presencials seguiran obrint-se camí per tota la geografia espanyola mentre s'amplien les versions en línia. Els tallers sobre medicaments per a les escoles també gaudiran d'una nova empenta per seguir formant els més joves sobre la recerca i la seguretat dels fàrmacs.

Per últim, l'aposta per la divulgació es mantindrà amb una estreta col·laboració amb destacats mitjans de comunicació catalans i espanyols i amb noves iniciatives la finalitat de les quals seguirà sent apropar el coneixement científic i estendre la confiança en la ciència a la societat, principalment des d'una perspectiva farmacològica.

